

ДОСВІД ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАРУБІЖНИХ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

У статті викладено досвід інвестиційної діяльності страхових компаній розвинених зарубіжних країн. Визначена специфіка державного регулювання інвестиційної діяльності страхових організацій, а також охарактеризовано основні тенденції формування інвестиційного портфеля страховика в сучасних умовах.

Ключові слова: інвестиційна діяльність страхової компанії; інвестиційний портфель; норматив інвестиційних вкладень; страхові резерви; прибутковість інвестицій.

Постановка проблеми. Зарубіжний досвід функціонування національних страхових ринків свідчить про значну роль страховиків як інституційних інвесторів, які забезпечують надходження інвестиційних ресурсів в реальний сектор економіки. Сукупний обсяг інвестиційного потенціалу страхових компаній розвинених країн (таких як Великобританія, Німеччина, США) можна зіставити з інвестиційним потенціалом банківського сектора. Розвинений страховий ринок дозволяє акумулювати значні кошти від продажу страхового продукту, оскільки на сьогоднішній день на Заході страхується понад 90 % всіх ризиків.

Страхові компанії розвинених зарубіжних країн мають значний досвід у проведенні не тільки страхових, а й інвестиційних операцій, у зв'язку з чим досвід інвестиційної діяльності зарубіжних страховиків є актуальним на сьогоднішній день. Інвестування фінансових ресурсів страховика приносить значний прибуток у вигляді доходу від інвестицій, збільшуючи страховий та власний капітал страхової компанії. Як наслідок, страхові організації перетворюються в потужних інституційних інвесторів на фінансовому ринку і відіграють в економічній системі.

У країнах з ринковою економікою напрямки та правила розміщення коштів страхових резервів є об'єктом державного нагляду і контролю. Правила інвестиційної діяльності страхової організації встановлюються з метою забезпечення надійного функціонування страхового ринку та підпорядковуються діючим вимогам інвестування коштів в національну економіку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення досвіду інвестиційної діяльності страхових компаній в розвинених країнах набуває особливої актуальності, оскільки інвестиційна діяльність страховиків в світі і в Україні відіграє важливу роль у розвитку фінансового ринку, а також є одним із найбільш вагомих напрямків діяльності страхових організацій. Проблеми інвестиційної діяльності та формування інвестиційного портфеля страхових компаній досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені як С. Березіна, Л. Вороніна, Н. Нікуліна, О. Окорокова, Н. Ткаченко.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Особливості сучасного періоду розвитку ринкової економіки в Україні, її ринку фінансових послуг, а також страхового ринку формують необхідність дослідження основних тенденцій трансформації інвестиційних ресурсів зарубіжних страхових компаній, визначення норм та особливостей розміщення активів страховиків в розвинених країнах, а також невирішеними залишаються питання аналізу основних тенденцій в процесі формування інвестиційного портфеля з метою врахування цього досвіду в українській практиці.

Мета статті – проаналізувати досвід інвестиційної діяльності страхових компаній розвинених зарубіжних країн, особливо в частині напрямків та специфіки державного регулювання інвестиційної діяльності страхо-

вих організацій з метою ефективного використання цього досвіду в українській практиці страхового ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мобілізація фінансових ресурсів у період структурної перебудови економіки призводить до суттєвих змін у страховій діяльності розвинених країн. Основні тенденції проявляються у:

- посиленні концентрації та капіталізації страхових інститутів;
- зростанні страхових корпорацій, що діють як трансконтинентальні утворення;
- процесі універсалізації страхових організацій;
- загостренні конкурентної боротьби між фінансовими посередниками;
- дерегулюванні страхового ринку, що спрямовується на послаблення або повну відміну обмежень та заборон у сфері фінансової та інвестиційної діяльності.

Страховики є одними з найбільших інституційних інвесторів, які управляють власними активами в довгостроковій перспективі. Довгостроковий характер інвестиційної діяльності страховиків та особливості інвестиційного портфеля головним чином формуються за рахунок страхування життя, так як на інвестиційні холдинги в галузі страхування життя припадає більше 80% від загальної їх чисельності.

У зарубіжних країнах розроблено правила та норми розміщення тимчасово вільних коштів. Встановлено принципи інвестування страхових резервів, а саме відповідність валюти, диверсифікація, локалізація та інші.

У країнах Європейського союзу, Великобританії та США відповідальність за регулювання страхового ринку поділена між центральною, місцевою та регіональною владою, хоч у кожній країні є свої особливості державного контролю [1].

У США існують незалежні системи регулювання страхового ринку в кожному штаті окремо, а також державний нагляд і контроль, що здійснюються в цілому на федеральному рівні. У країнах Європейського союзу держава регулює інвестиційну діяльність страховиків на умовах координації директив із загальнонаціонального рівня [1].

У країнах з ринковою економікою держава встановлює норми розміщення активів, а також мінімально та максимально можливі квоти. Правила розміщення активів страхових компаній у різних країнах залежать від вимог до інвестування коштів у національну економіку та мають бути узгоджені з термінами, протягом яких діють взяті зобов'язання. Можливі напрями інвестування тимчасово вільних коштів страховиків окремо встановлюються зі страхування життя та ризикового страхування.

У країнах Європейського союзу регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній здійснюється на двох рівнях: директивами ЄС та державним регулюванням всередині країни з метою захисту національних страхових компаній. Регулювання здійснюється за такими напрямками: дотримання принципу рівності, регулювання структури та складових інвестиційного порт-

феля, регламентування процесу інформування органів нагляду про зміни його структури.

Законодавство більшості економічно розвинених країн не висуває обмежень до розміру активів, що при-

ймаються на покриття страхових резервів зі страхування, але існують певні нормативи інвестиційних вкладень страховиків (табл. 1).

Таблиця 1. Нормативи інвестиційних вкладень страхових компаній в світі, %

Вид активу	Німеччина	Франція	Великобританія	США	Росія
Державні цінні папери суб'єктів Федерації та муніципальні цінні папери	< 30%	< 65%	< 2%	< 49%	< 30%
Державні цінні папери	-	-	-	-	< 15%
Інвестиційні паї	-	-	-	-	< 10%
Банківські вклади (депозити)	-	-	-	-	< 50%
Розрахунковий рахунок	-	-	< 1%	< 1%	Без обмежень
Акції та облігації акціонерних товариств	-	-	-	< 4%	< 20%
Право участі на частку в статутному капіталі	-	-	< 60%	-	< 10%
Житлові сертифікати	-	-	< 2%	< 17%	< 5%
Нерухомість	< 25%	< 40%	< 20%	< 17	< 40%
Валютні цінності	-	-	-	-	< 10%
Позики	< 10%	< 50%	< 2	< 4	-

*Джерело: складено на основі [1].

Основними принципами розміщення страхових резервів в світі є надійність та прибутковість. Надійність означає, що вкладення здійснюються у стабільні підприємства. Прибутковість забезпечує поточні грошові потоки.

Розглянемо особливості інвестиційної діяльності страховиків Німеччини. Усі види капіталів німецьких страхових організацій можна розділити на три групи з точки зору їх ліквідності:

- 1) земельна власність, іпотека, позики під поліси та під заставу – цінності, що складно реалізувати;
- 2) цінні папери, ломбардні вимоги, векселі – цінності, які легко реалізувати;
- 3) касова готівка та вклади на поточних рахунках – що мають вищу ступінь ліквідності.

Прибутковість страхових капіталів у Німеччині станом на 31.12.2011 коливалась в межах – від 3,97 % до 4,65 % [2, с. 441].

Окремо слід відмітити, що у Німеччині законодавчо регулюється розміщення резервів, що створені в страхуванні життя. До 10% резерву можна вкладати в цінні папери, які допущені для розміщення капіталів. Іпотечні позики не повинні перевищувати 3/5 від цінності земельної ділянки. Німецьке законодавство уникає обмежень для страхових організацій відносно їх комерційної діяльності, детальні обмеження введені тільки на резерви по страховим преміям [2, с. 438]. Страхове законодавство Німеччини, що регулює розміщення активів, які покривають страхові резерви, побудовано на певних принципах (табл. 2).

Таблиця 2. Принципи побудови німецького страхового законодавства з активів, що покривають страхові резерви

Принци побудови	Зміст принципу
1. Безпека	– інвестиції повинні бути вкладені надійно; – передбачається відсутність поточних та майбутніх ризиків; – контроль в продовж усього терміну розміщення.
2. Доходність	стійкий дохід з урахуванням безпеки, ліквідності, ситуації на ринку капіталів
3. Ліквідність	– портфель вкладень має бути складений з урахуванням ліквідності активів та їх швидкої реалізації; – доступність активів в будь-який момент часу в сумі, що є необхідною для діяльності
4. Диверсифікація	– розподіл ризиків між різними видами інвестицій; – певний вид інвестицій не має переважати; – інвестиції мають бути збалансовані за регіональним розподілом та за секторами економіки; – обмеження при вкладанні в один об'єкт інвестування
5. Локалізація	– зобов'язання страхової організації підлягають оплаті в межах Європейського союзу, активи мають бути розміщені в межах Європейського союзу; – державний нагляд передбачає можливий дозвіл на певні виключення
6. Відповідність валют	– активи мають бути інвестовані у тій самій валюті, що і зобов'язання страховика, які підлягають оплаті; – акції у валюті, у якій проходить торгівля на біржах на офіційних ринках
7. Дозволені види вкладень, у тому числі:	– нерухомість (не більше 10% вкладених коштів в один об'єкт); – кредити, що забезпечені нерухомістю, обмеження кредиту в розмірі 60% вартості кредиту; на практиці: 60% – житлова нерухомість; 40% – нерухомість комерційних підприємств
а) кредити	– федеральному уряду, муніципалітетам, органам влади інших країн, міжнародні організації; – регіональним, місцевим органам влади; – вітчизняним компаніям (фірмам); У якості іменних цінних паперів (іменні облігації, що забезпечені заставою під нерухомість та іменні муніципальні облігації)
б) позики під страховий поліс	– у страхуванні життя та страхуванні від нещасних випадків з умовою повернення страхової премії
в) цінні папери	– введення обмежень, у %, на певний вид цінних паперів (державні цінні папери, муніципальні цінні папери, цінні папери підприємств)
г) інвестиційні фонди	– пакети цінних паперів інвестиційних фондів, якщо вони розміщені в Європейському союзу; – обмеження – не більше 30% фонду облігацій
д) у кредитні заклади	– у Німецький федеральний банк; – у центральні банки країн Європейського союзу; – будівничо-ощадні каси;
е) в інші інвестиції	– обмеження: 5% активів, що покривають страхові резерви та інші пов'язані активи

*Джерело: складено автором на основі [2, с. 439-440].

Облігації промислових підприємств, дивідендні папери становлять зовсім незначний відсоток (0,2 % та 1,4% відповідно), оскільки дохідність по таким цінним паперам підпадає під значні коливання, а спекуляція ними є несумісною з інвестиційною діяльністю страховиків.

Німецькі страхові організації видають позики містам під простий позиковий лист чи під встановлені боргові зобов'язання (позика під заставу міських облігацій, що ще не котируються на біржі). Страхові організації можуть також надавати позики на індивідуальне житлове будівництво. Кредитування здійснюється виключно стосовно тих громадян, які мають поліси страхування на випадок смерті або дожиття під застав викупної суми. З точки зору ліквідності, даний вид розміщення активів є недосить виправданим.

У США підтримується практика надання страховиками інвестиційних кредитів строком на 15-20 років промисловим корпораціям. При цьому страхові компанії та комерційні банки надають кредити спільно: банки фінансують проект протягом перших п'яти років, а страховики – у наступні 10-15 років. При видачі особливо великих кредитів з метою зниження ризиків страхові компанії створюють консорціуми між собою або спільно з комерційними банками [2, с. 433].

Американські страхові компанії з метою забезпечення галузевої диверсифікації інвестиційного портфеля основні потоки капіталу направляють в наступні пріоритетні галузі економіки: хімічну, нафтову, нафтопереробну, електронну, машинобудівну. Особливим напрямком їх інвестиційної діяльності є цінні папери транснаціональних корпорацій. При цьому страхові компанії беруть участь в управлінні корпораціями, що забезпечується наявністю понад 30% портфеля акцій [3].

У США страховики беруть участь в урядовій програмі інвестицій до Західної Європи. Відмінності в цілях і завданнях програм різних країн обмежують інструменти інвестицій, а також коло інвесторів. У будь-якому випадку таке інвестування дозволяє американським страховикам ефективно здійснювати географічну диверсифікацію інвестиційного портфеля. В цілому інвестиційний портфель американських страхових компаній включає високоліквідні короткострокові інвестиції (бан-

ківські депозити, депозитні сертифікати, казначейські та комерційні векселі) та середньо-і довгострокові вкладення в цінні папери з фіксованим доходом, нерухомість і іпотечний кредит [3].

Основними напрямками інвестицій страхових компаній Великобританії зі страхування життя є купівля цінних паперів, таких як державні облігації, облігації акціонерних товариств, акції, депозитні сертифікати, казначейські та комерційні векселі. Сферою вкладення капіталу страхових організацій є цінні папери з фіксованим доходом, з яких більшу частину складають облігації. Облігаційні позики здійснюються як державою в особі центрального уряду і місцевих органів влади, так і приватним сектором.

У Великобританії частка вкладень у нерухомість складає більше 8 % активів зі страхування життя, до 3-4% – з ризикових видів страхування.

Враховуючи досвід інвестиційної діяльності страховиків в економічно розвинених країнах, можна виділити два підходи державного регулювання інвестиційної діяльності страхової організації по відношенню до інвестиційної політики: "американський" і "європейський". Перший передбачає, що страхова діяльність може бути збитковою, але збитки будуть покриватися доходами від інвестиційної діяльності страховика. Другий передбачає обов'язкову прибутковість саме страхових операцій без урахування результатів інвестиційної діяльності страховика. Ці підходи визначають не тільки роль інвестиційної діяльності страхових організацій з точки зору держави, але і зв'язок з тарифною політикою страховиків.

Європейська страхова галузь є найбільшою у світі, її питома вага на світовому ринку складає 33%, на країни Північної Америки припадає 30% світового страхового ринку, на країни Азії – 29%. Загальна вартість інвестиційного портфеля європейських страховиків, який включає в себе вартість інвестиційного портфеля країн Вросоюзу та Великобританії, станом на 31.12.2011 склав 7 740 млрд євро [4]. Співвідношення європейського інвестиційного портфеля до ВВП, відповідно, складало 55%. Розглянемо динаміку зміни вартості інвестиційного портфеля країн Європейського союзу та Великобританії (рис. 1).

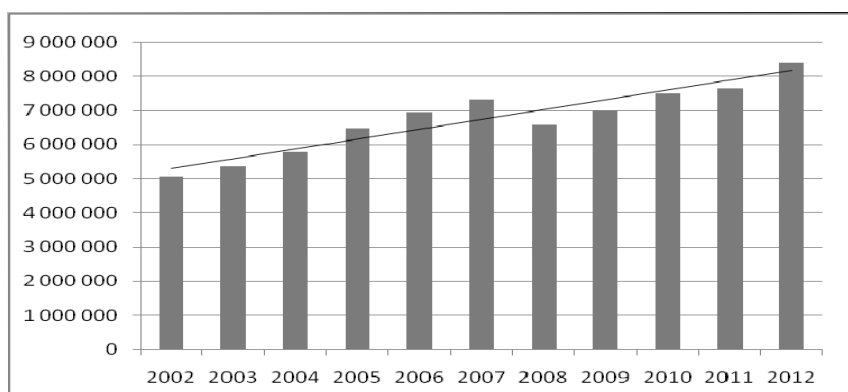

Рис. 1. Динаміка інвестиційного портфеля європейського страхового ринку, млрд. євро

*Джерело: складено автором на основі [4, 5].

Досліджуючи тенденції та фактори розвитку міжнародного страхового ринку, можна зазначити, що в найближчій перспективі слід очікувати подальше зростання зростання страхових премій та інвестицій, незважаючи на певний спад в умовах фінансової кризи. Причинами такого спаду можна вважати наступні фактори: нерівномірність розвитку страхових ринків та фінансова криза. У середньостроковій перспективі

сукупний інвестиційний портфель європейських страховиків буде зростати, компенсуючи втрати, які були понесені в 2008 році в результаті фінансової кризи. У 2011 році загальна вартість інвестиційного портфеля європейських страховиків збільшилась на 10,5% порівняно з докризовим рівнем у 7 320 млн євро у 2007 році і збільшилась на 18% порівняно зі значеннями під час фінансової кризи 2008 року. З точки зору

національних ринків, трьома найбільшими національними вкладниками у загальну вартість інвестиційного портфеля європейських страховиків є Франція, Німеччина і Великобританія, на які разом припадає понад 60% від загальної суми інвестиційного портфеля (рис. 2).

Їх індивідуальні портфелі виросли в період між 2010 і 2011 приблизно на 4% у Великобританії і Німеччині та на 1% для Франції. Італійські страховики, з часткою 7%, є четвертим найбільшими вкладником в загальній вартості інвестиційного портфеля [4, 5].

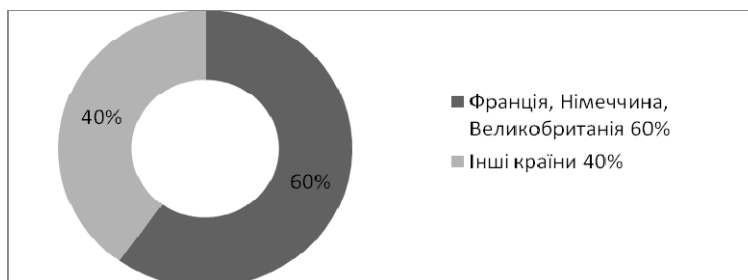

Рис. 2. Частка внесків у загальному інвестиційному портфелі європейського страхового ринку

*Джерело: складено автором на основі [4, 5].

У структурі інвестиційного портфеля Німеччини найбільшу частку займають кредити та позики (45,5%), акції та інші цінні папери зі змінною прибутковістю (23%). У Франції інвестиційний портфель страховиків склада-

ється в основному з боргових цінних паперів (70,5%) та акцій (22,3%). У Великобританії – в інвестиційному портфелі страховиків акції займають приблизно 68%, а боргові цінні папери – 19,8% (табл. 3).

Таблиця 3. Структура інвестиційного портфеля в країнах ЄС за 2011 р.

Країна	Млрд євро	Земля і будівлі	Інвестиції в дочірні підприємства	Акції та інші ЦП зі змінною прибутковістю	Боргові ЦП та інші ЦП з фіксованим доходом	Кредити	Депозити в кредитних організаціях	Інші інвестиції
Німеччина	1,4	1,8%	16,2%	23,0%	11,9%	45,5%	1,4%	0,3%
Франція	1,7	4,1%	0,0%	22,3%	70,5%	0,8%	0,0%	2,3%
Італія	0,5	1,4%	9,7%	6,3%	62,1%	0,5%	0,2%	19,8%
Великобританія	1,55	3,1%	0,0%	68,2%	19,8%	2,6%	4,6%	1,7%
Всього у країнах ЄС	7,47	3,0%	6,3%	30,4%	41,8%	10,7%	2,4%	5,4%

*Джерело: складено автором на основі [4, 5].

Станом на 31 грудня 2012 у Європейській страховій галузі майже 8 400 млрд євро було інвестовано в різні активи, серед яких облігації, акції компаній та інші активи (рис. 3). Страховий сектор є основним джерелом інвестицій, що необхідні для підтримки та зростання економіки

Євросоюзу. Даний сектор є найбільшим інституційним інвестором в Європі, з більш ніж 50% всіх європейських інституційних активів. Великобританія, Франція і Німеччина спільно складають більше 60% інвестицій всіх європейських страховиків у сфері страхування життя.

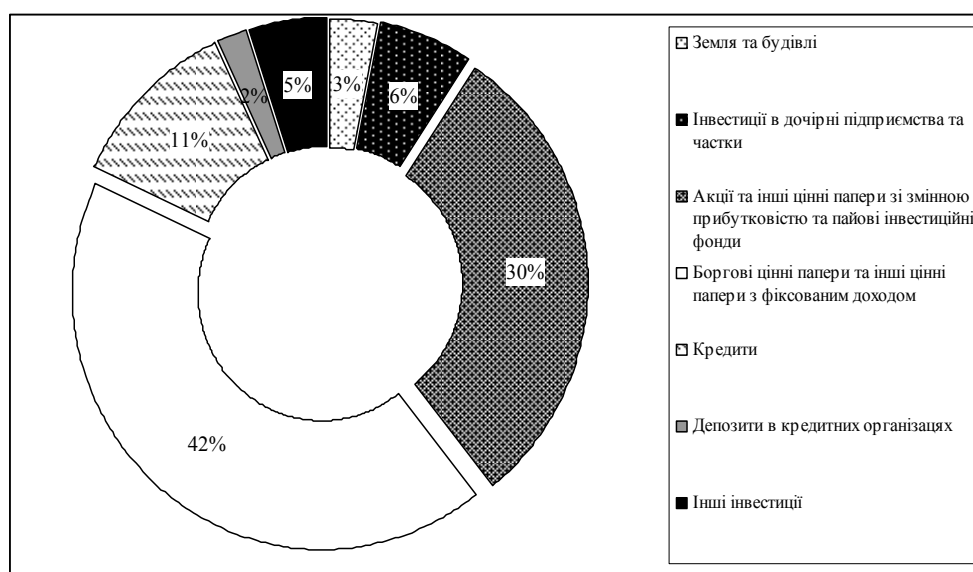

Рис. 3. Інвестиційний портфель європейських страховиків у 2012 році

*Джерело: складено автором на основі [4]

У 2012 році найбільшу частку інвестиційного портфеля європейських страховиків займали боргові цінні папери та інші активи з фіксованим доходом (42%), далі слідують акції та інші цінні папери зі змінною доходністю (30%). Кредити займають 11% від загальної суми. У порівнянні з даними 2011 року структура інвестиційного портфеля страховиків розвинених країн у 2012 році суттєво не змінилась, і основними напрямками вкладання коштів залишаються акції та боргові цінні папери.

У європейських країнах найбільшу частку інвестиційного портфеля страховиків складають боргові цінні папери та інші активи з фіксованим доходом, а також акції та інші цінні папери зі змінною прибутковістю. У 2012 році їх загальна частка становила приблизно 72% від усього інвестиційного портфеля.

У інвестиційному портфелі європейських страховиків частка боргових цінних паперів та акцій може змінюватися під впливом ринкових умов. У періоди фінансової кризи, частка боргових цінних паперів в інвестиційному портфелі зростає, на противагу цьому, в періоди економічного піднесення зростає частка акцій та інших цінних паперів зі змінною прибутковістю. Даний процес можна пояснити тим, що боргові цінні папери мають фіксований рівень прибутковості і є менш ризиковими, і для страховиків в період фінансової кризи є більш надійним та стабільним джерелом отримання інвестиційного доходу.

У структурі інвестиційного портфеля українських страховиків переважають такі напрями вкладання коштів, як: акції, банківські вклади, грошові кошти на розрахункових рахунках, нерухомість та боргові цінні папери (рис. 4).

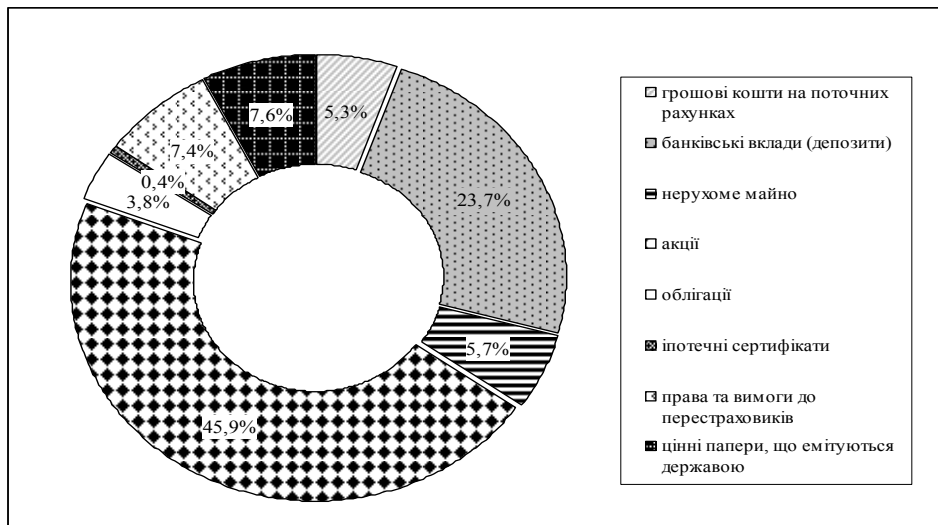

Рис. 4. Структура розміщення страхових резервів в Україні станом на 30.06.2013 року [6, 7]

*Джерело: складено автором на основі [6, 7].

Як бачимо, у структурі розміщення страхових резервів в Україні основну частку інвестиційного портфеля страховиків, на відміну від європейських страховиків, займають акції та банківські вклади, їх частка станом на 30.06.2013 у сумі складає більше 70%. Дана відмінність пояснюється тим, що відсоткові ставки за депозитами у банківських установах в Україні є значно вищими, ніж в середньому європейському банківському сектору, а фондовий ринок в Україні є недостатньо розвиненим.

Вищевикладене дозволяє виділити три взаємопов'язані характеристики щодо розвитку інвестиційної діяльності страховиків розвинених країн:

- концентрація та централізація капіталу, що дозволяє страховим компаніям збільшити капітал, підвищити конкурентоспроможність і отримати визнання у світовому співтоваристві;
- різноманітність сфери діяльності. Страхові компанії прагнуть не тільки займатися основною страховою діяльністю, але й проводити активну інвестиційну політику (кредитні операції з цінними паперами, з нерухомістю, наданням послуг у обробці економічної інформації);
- інтернаціоналізація страхових компаній з встановлення тісних та стійких коопераційних зв'язків з метою здійснення страхових та інших фінансових операцій, що вимагає значних капіталовкладень. Деякі страхові фірми беруть участь у готельному та туристичному бізнесі.

Страховики США є одними з найбільших покупців корпоративних, суверенних, державних і місцевих облігацій. Інвестиційні портфелі американських страховиків

також включають короткострокові комерційні папери, забезпечені активами цінні папери, а також інші фінансові інструменти. Деякі страховики США є значними учасниками на інших інституційних ринках, таких як ринки деривативів та кредитний ринок [6].

Висновки. Отже, досвід інвестиційної діяльності страхових компаній європейських країн та страховиків США свідчить, що у даних країнах вироблено правила діяльності та норми для страхових організацій у сфері розміщення тимчасово вільних коштів. Специфіка державного регулювання інвестиційної діяльності європейських та американських страхових компаній впливає на процес формування ефективного інвестиційного портфеля в країнах Європейського союзу, Великобританії та США. У розвинених країнах інвестиційна діяльність страховиків розглядається як ключове джерело інвестицій, необхідних для відновлення та зростання національної економіки держави. Основними принципами розміщення страхових резервів в світі є надійність та прибутковість. В Україні інвестиційна діяльність для страхових організацій не є основною, це пояснюється певними особливостями розвитку вітчизняного фінансового ринку.

Список використаної літератури

1. Окорочкова О. А. Зарубіжний досвід інвестиційної діяльності страхових компаній. Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 5: Экономика. 2012. – №1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/zarubezhnyy-opyt-investitsionnoy-deyatelnosti-strahovyh-kompaniy>

2. Нікуліна Н.Н. Інвестиційна політика в страхових організаціях. Теорія і практика: навч. посіб. для студентів вузів / Н. Н. Нікуліна, С.В. Березіна. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2013. – 511 с.

3. Звіт по страховому ринку Європейського союзу Insurance Europe Key facts // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.insuranceeurope.eu/uploads/Modules/Publications/final-key-facts-2013.pdf>

4. Звіт по страховому ринку Європейського союзу Insurance Europe Statistics №46: European insurance in Figures // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.insuranceeurope.eu/uploads/Modules/Publications/eif-2013-final.pdf>

5. Звіт по страховому ринку США за 2012 рік // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov/initiatives/fio/reports-and-notices/Documents/FIO%20Annual%20Report%202013.pdf>

6. Основні показники діяльності страхового ринку України // [Електронний ресурс] // Forisurer: [сайт]. – Режим доступу: <http://forinsurer.com/files/file00478.pdf>

Р. Пікус, канд. екон. наук, проф.,
Д. Нестерова, асп.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ОПЫТ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАХОВЫХ КОМПАНИЙ

В статье изложен опыт инвестиционной деятельности страховых компаний развитых зарубежных стран. Определена специфика государственного регулирования инвестиционной деятельности страховых организаций, а также охарактеризованы основные тенденции формирования инвестиционного портфеля страховщика в современных условиях.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность страховой компании; инвестиционный портфель; норматив инвестиционных вложений; страховые резервы; прибыльность инвестиций.

R. Pikus, Ph.D in Economics, Professor,
D. Nesterova, PhD Student
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

EXPERIENCE OF FOREIGN INVESTMENT ACTIVITY OF INSURANCE COMPANIES

The article presents the experience of the investment of insurance companies of developed foreign countries. Specific features of state regulation of investment activities of insurance companies are determined, as well as described the main trends shaping the investment portfolio of the insurer under current conditions.

Keywords: investment activity of insurance companies, investment portfolio, standard of investments, insurance reserves; profitability of investments.

УДК 368.86
JEL G22

М. Малік, д-р екон. наук, проф.,
І. Семенчук, асп.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

РОЗВИТОК ОБОВ'ЯЗКОВОГО СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В РОСІЇ

У статті визначено основні тенденції розвитку обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності в Росії: проблеми, тенденції та перспективи розвитку. Особлива увага надана історичним особливостям побудови страхування та впливом війни на ринок страхування. Розглянутий вплив державного нагляду з легістичної точки зору за страховими компаніями в виді цивільно-правового страхування. Охарактеризована проблематика страхування цивільно-правової відповідальності в наші дні.

Ключові слова: обов'язкове страхування; страхування цивільно-правової відповідальності; страхування цивільної відповідальності перевізника; страхування професійної відповідальності; страхування цивільної відповідальності підприємств.

Постановка проблеми. Страхування цивільно-правової відповідальності – один із найпоширеніших і найпопулярніших видів страхування у світі. Такий вид страхування виник понад 100 років тому у XIX ст.

У сучасному світі буквально на кожному кроці людини може, а часом і повинна чекати неприємностей. Щоб убезпечити громадян – влада вводить різні системи обов'язкового страхування.

Через збільшення урбанізованості і досить коротку історію галузі, існує низка питань, які потребують вирішення на даний момент і виявлення питань, які можуть з'явитись в майбутньому.

Суть обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності полягає у захисті майнових інтересів осіб.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значимий внесок у формування національної концепції страхування цивільно-правової відповідальності зробили, зокрема, В.Д.Базилевич, К.С.Базилевич, Н.М.Внукова,

7. Підсумки діяльності страхових компаній за перше півріччя 2013 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/files/docs/zvit/straxovi213.pdf>

8. Грідасов В.М. Інвестиційна діяльність страхових організацій в сучасних умовах. Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. – 2013. – № 1 (30) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/Herald_1\(30\)_2013/article/13gvmomt.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/Herald_1(30)_2013/article/13gvmomt.pdf)

9. Ткаченко Н.В. Інвестиційна діяльність страхових компаній: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01 "Гроші, фінанси і кредит" / Н.В. Ткаченко; НАН України. Ін-т екон. прогнозування. – К., 2004. – 20 с.

Надійшла до редколегії 22.01.2013

Ю.П.Гришан, О.М.Залетов, С.С.Осадець, Р.В.Пікус, О.Д. Вовчак та інші вітчизняні вчені. Данну проблематику досліджували також іноземні автори: А.В. Бойков, А.Н.Аверін, В.А. Прокошин, В.С.Балабанов, Н.А.Волгін, М.Л.Захаров, А.А. Баширова, Л.М.Рейтман, Р.Т. Юлдашев та ін.

Невирішені раніше частини загальної проблеми.

При дослідженні системи обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, слід звертати увагу на обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників автотранспортних засобів. Однак, в цій сфері останніми роками, накопичилася низка проблем, які потребують подальшого дослідження, зокрема проблеми в законодавстві Російської Федерації, щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, через її молодий вік. Крім того, варто зазначити про практичні проблеми в оформленні страхових випадків в даному виді страхування.